

РЕФОРМИ И РАБОТА, А

Европската комисија ќе излезе со мислење за одговорите од Европрашалникот на Македонија во септември, кое ќе биде разгледувано во декември од Советот на министрите на Европската унија, а дотогаш од нас се очекува и нешто да сработиме!

Во 2005 година треба да се усогласат, односно апроксимираат 199 ЕУ мерки во 24 закони и подзаконски акти (според презентираната годишна програма за хармонизација на македонското со европското законодавство).

Пишува:
Рената МАТЕСКА

Република Македонија го одговори и го предаде Европрашалникот, останува очекувањето на одговорот од другата страна, но и многу работа во делот на практично приближување кон Унијата, пред сè, во насока на полето на приближувањето на домашното законодавство кон правото на ЕУ, но и ред други реформи. Освен големата желба да се биде дел од елитниот клуб на Европската унија, државава треба да направи многу, а пред сè, во делот на нашето законодавство кое 'каска' зад она европското.

Конкретно, во листата на ЕУ правни акти вклучени во Националната програма за приближување на законодавството, кои допрва треба да се преведат, структурирани според надлежните органи во Република Македонија, вкупно се наведени 477 мерки или вкупно 9.994 страни од вкупно 80.000 регулативи кои ги налага Унијата.

Во периодот 1999-2000 година, значи пред и во текот на преговорите за склучува-

ње на Спогодбата за стабилизација и асоцијација (ССА), Македонија ги правеше првите чекори на полето на приближувањето на домашното законодавство кон правото на ЕУ. Во 2001 година беше усвоена Програмата за приближување на нашето законодавство со правото на ЕУ (ажурирана и делумно изменета во 2002 година) и методологијата на приближување на законодавството. Во април 2003 година е презентирана годишната програма за приближување на македонското законодавство кон правото на ЕУ, која предвидуваше вкупно 354 европски правни акти да бидат пренесени во 97 македонски закони и подзаконски акти. Според проценките, во 2004 година во 44 закони требаше да биде внесена 301 европска мерка, а во 2005 година во 24 закони и подзаконски акти да се вклучат 199 ЕУ мерки (од годишната програма за хармонизација на македонското со европското законодавство). Значи, остануваат многу задачи, превод, инкорпорирање во домашното законодавство и соодветна имплементација од македонските институции.

Усогласувањето на домашното право со правото

Македонија ги предаде одговорите на Европрашалникот во Европската комисија, во седиштето во Брисел. Премиерот Владо Бучковски им врати по едно ЦД на Жозе Барозо, првиот човек на Комисијата, и на комесарот за проширување, Оли Рен. Еврослужбата ги зеде четирите кутии со 14.000 страници. Во септември се дава мислење, во декември би требало ЕУ да одлучува, така што овој чин е само почеток на процесот, иако Бучковски веќе ја гледа 2010 како година во која Македонија ќе влезе во ЕУ. А Барозо и Рен бараат од Бучковски реформи и работа, затоа што од квалитетот на одговорите и реформите зависи сè.

"Ние, исто така, веруваме дека со целосна посветеност и издржани напори Македонија може да ги заврши преговорите за да стане земја-членка до 2010 година", рече Владо Бучковски.

"Мислам дека во оваа фаза е прерано да се шпекулира за било кој конкретен датум за прием. И ние од Европската комисија нема да шпекулираме за датумот на прием", потенцираше Барозо.

"Би додал дека реформата во судскиот систем е критична за да се спроведе борба против корупцијата и организираниот криминал. Тоа, исто така, претставува важен предуслов за директни странски инвестиции и економски развој во земјата, што од тие причини досега не достигаше", рече Оли Рен.

Еврокомесарот најави дека целосно ќе го разгледаат Прашалникот, а премиерот Бучковски на Рен му посочи дека Македонија се надева оти во 2006 година ќе почне да ги користи структурните фондови на Европската унија.

Секторот за евроинтеграции ги објави одговорите на Прашалникот за влез во ЕУ на Интернет, на адреса: <http://www.sei.gov.mk/prasalnik/>. Одговорите се достапни во ПДФ-формат, на македонски и на англиски јазик.

НЕ "SCIENCE FICTION"

на Европската унија беше и е една од најважните задачи на земјите од Централна и од Источна Европа во нивниот обид да се продолжи или конечно да се тргне по патот кон "другата" Европа. Ова е особено важно за Република Македонија, која одговори на Европашалникот и сега очекува позитивен одговор од европското семејство. Во член 68 од ССА на Република Македонија се предвидува обврска за државава постапно да обезбеди компатибилност на постоечките и на идните закони со *acquis communautaire* (приближување и усогласување).

"Приближувањето се одвива во две фази. Првата која почнува со денот на потпишувањето на Спогодбата, ги опфаќа оние делови од *acquis* кои се однесуваат на внатрешниот пазар, врз основа на програмата дефинирана заедно со Комисијата на ЕЗ (чл.68(3)). Во втората фаза се врши приближување на домашното законодавство со оние делови на *acquis*, кои не се опфатени со претходната фаза", вели Добринка Тасковска, професор на Правниот факултет во Скопје.

КОНТРОЛНИ ПРОЦЕДУРИ

За да се олеснат евроинтеграционите процеси, во Собранието на Република Македонија е основана Комисија за европски прашања (одлука донесена од Собранието на РМ на седницата одржана на 18 април 2003 година). Комисијата ги разгледува прашањата кои се однесуваат на: усогласеноста на предлозите за донесување закони, односно предлозите на закони со законодавството на Европската унија; следенето и поттикнувањето на

процесот на усогласување на законодавството на Република Македонија со законодавството на ЕУ, предлага мерки за унапредување на постапките за усогласување, дава мислења и предлози за активностите на работните тела на Собранието на овој план; исполнувањето на обврските кои произлегуваат од спогодбите меѓу Република Македонија и Унијата и др.

Од стапувањето во сила на Амстердамскиот договор и неговиот протокол за улогата на националните парламенти во 1999 година, многу национални парламенти направија значајни контролни процедури. Овие измени генерално го зајакнуваат разгледувањето на прашањата на ЕУ. Денес, практично сите 25 земји-членки имаат основано специјализирани комисии за европски прашања, со цел да ја зајакнат демократската контрола врз активностите на владите на европско ниво.

Сепак, процедурите и практиките се разликуваат од еден до друг парламент, одразувајќи ги различните уставни поставености и практики на индивидуалните земји-членки.

Исто така, тие избраа различни патишта, секој од нив компатибилен со уставниот систем, но веројатно постојат повеќе заеднички точки меѓу нивните системи отколку меѓу старите 15 земји-членки. Најновите информации од националните парламенти за развојот на настаните по обемното истражување беше презентирани на 18. COSAC, одржан во Версај во октомври 2000 година.

Фокусот е на три значајни теми поврзани со контролата: можноста да се влијае на ставовите на Владата; пристапот до навремени информации за законодавните предлози на ЕУ и до други документи; улогата во примената на ЕУ законодавството.

И покрај разликите во контролните аранжмани на националните парламенти, COSAC на 19. состанок одржан во Брисел во 2003 година се договори за одредени репери или необврзувачки упатства: упатства за парламентите од Копенхаген. Овие упатства имаат цел да овозможат побрза трансмисија на сите предлог-закони на ЕУ и на други значајни документи до националните парламенти, како обезбедување на дополнителни лесно достапни материјали за ЕУ законодавството. Овие упатства, исто така, ги поттикнуваат владините министри да се појават пред националните парламенти за да ги објаснат владините ставови во однос на предлозите на ЕУ. Некои избрале систем кој директно ги овластува нив или комисиите за европски прашања, да ѝ дадат мандат на владата пред министрите да ги усвојат законите на состаноците на Советот (таканаречен мандатен аранжман). Други се решиле за еден пристап базиран на повеќе документација или едноставно со повеќе информативни канали на влијание. Различни видови "мандатни аранжмани" веќе постоеја во парламентите во Финска, Данска, Шведска и во Австрија. Заедничко за овие системи е дека тие ги овластуваат своите парламенти или специјализирани комисии, во име на парламентот, да им дадат мандат на своите влади пред тие да ги усвојат ЕУ законите во Советот.

Сепак, комисиите нема да даваат мандат за сите предлози на ЕУ. Различните предлози на ЕУ ќе бидат поделени во три категории: "црвени", "жолти" и "зелени" прашања. За "црвените" прашања Владата ќе треба да добие по-

"СПОРЕД ПРОЦЕНКИТЕ, ACQUIS Е СОСТАВЕН ОД ПОВЕЌЕ ОД 80.000 СТРАНИЦИ ПРАВНА РЕГУЛАТИВА", ДОБРИНКА ТАСКОВСКА

литички обврзувачки мандат, додека за "жолтите" прашања парламентот само ќе биде консултиран. "Зелените" прашања ќе бидат оние од помало значење или интерес за парламентот. Друг тип парламентарен контролен систем, усвоен и од некои нови земји-членки, е сеопфатен систем базиран на документи, кој вклучува разгледување на законски пред-

Многу парламенти сметаат дека нацрт-легислативата на ЕУ и други значајни ЕУ документи ги добиваат во разумен временски рок, а има и такви кои се помалку задоволни. На пример, италијанскиот парламент сметаше дека е неопходно да донесе закон со кој Владата се обврзува да ги достави документите до Парламентот. Данскиот Парламент избра

Сите политички партии застапени во македонското Собрание го согледаат својот заеднички интерес дека полноправното членство на Република Македонија во Европската унија е прашање од првостепен национален и државен интерес. Меѓу другото, партиите ја потврдија важноста на дијалогот и заедничкото дејствување во процесот за подготовки за членство во ЕУ, особено во делот на усогласување на законодавството со правниот систем на Европската унија.

лози и на други документи кои доаѓаат од институциите на ЕУ. Тој се користи во Британија, Франција и Ирска.

На европско ниво, националните влади беа значително охрабрани од Амстердамскиот договор да се обезбедат националните парламенти навреме да ги добиваат законодавните предлози од Европската комисија, за да можат да ги разгледаат.

поинаков пристап со барање до Владата да престане со доставување на ЕУ документи, и наместо тоа, почна независно да ги презема документите. Како последица, данскиот Парламент сега ги добива сите документи од Комисијата на денот кога тие се публикуваат.

Некои парламенти развиле дополнителен капацитет кога се работи за доби-

вање информации за активностите на европските институции, било преку основање ЕУ информативни центри како во нордиските земји и во Летонија, или преку испраќање постојан претставник во Брисел за да ги следи институциите и да повратно да известува до парламентите. Повеќето ЕУ директиви се транспонираат во националниот правен систем на 25 земји-членки преку акти кои ги донесуваат владите. Што се однесува до транспозицијата на ЕУ директивите во националното законодавство од страна на националните парламенти, вообичаено во надлежност на релевантните секторски постојани комисији е да ја разгледаат потребната национална легислатива, предтаа да биде усвоена на пленарна седница.

Сепак, повеќе комисији за европски прашања во националните парламенти, исто така, имаат улога и во процесот на транспозиција. На пример, тоа е случај во италијанскиот Парламент, каде Комисијата за европски прашања на Пратеничкиот дом и "Комисијата за политиката на ЕУ" на Сенатот имаат овластување да вршат контрола на конзистентноста на националното законодавство со законодавните акти на ЕУ за да се обезбеди правилна имплементација на правото на Европската заедница во Италија. Овие комисији можат да дадат мислење до релевантните секторски постојани комисији за националните закони за кои сметаат дека покренуваат прашања за усогласеност со директивите на ЕУ или со други мерки на Унијата.

МАРИЛИ

БИЗНИС КАТАЛОГ

WWW.MARILI.COM.MK 389/2 3128-155